

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja do konca tega leta 1 K za Avstro-Ogrsko, 1 marko za Nemčijo, 2 liri za Italijo in $\frac{1}{2}$ dolarja za Ameriko.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Bela Krajina se oglašča k besedi.

(Dopis.)

O prekrasnem shodu v Gradcu, o katerem smo že poročali, nam je poslal vrli naš kmetski somišljenik iz Bele Krajine dopis, ki je vreden, da ga priobčimo, dasi smo o shodu samem že pisali. Evo ga:

V nedeljo dne 31. pr.m. je priredila narodno-napredna stranka tri shode v Beli Krajini. Dopoldne sta se vršila shoda v Črnomlju in Metliki, popoldne pa so se sešli govorniki z obeh strani v znani napredni trdnjavi, v prijaznem Gradcu.

Že dolgo pred 3. so začeli prihajati ljudje od vseh strani. Shod se je vršil v Maceletovem salonu, ki je bil nabito poln, tako da so morali ljudje ostati tudi zunaj. Vseh udeležencev je bilo čez 400, in to ne morebiti neodraslih otrok, temveč samih trdnih kmetov, obrtnikov in volilcev. Če bi bilo dopoldne lepše vreme, bi se shod sploh ne bil mogel vršiti v zaprtem prostoru, tako je pa dopoldanski dež odvrnil dosti ljudstva iz bolj oddaljenih krajev. Celo iz 27 km oddaljene Vinice so se pripravljali somišljeniki, da bi bili prišli na shod, pa je grdo vreme to preprečilo.

Shod je trajal tri ure, od treh do šestih. Navzoči so zelo pazno in z živahnim zanimanjem sledili besedam govornikov. Z mnogobrojnimi medklici so izražali svoje soglasje, s krepkimi izrazi so obsojali gospodarstvo sedanje večine. Po farovških shodih so poslušalec z govorniki v takem razmerju, kot naš kmet sploh občuje z župnikom: v razmerju ponižnih poslušalcev pridige v cerkvi, kjer ljudstvo nima druge pravice, kot molčati. Vse drugače je bilo na gradaškem shodu. Kmetje so videli, da se govorniki čutijo z njimi za eno, da tu ni nič visokega, da so prišli kot enaki med enake. Iz zanimanja in izražanja ljudi je bilo videti, da vedo, da so na svojem shodu.

Na shodu so se narsikateremu kmetu šele oči odprle. Glasno so dali duška svoji nevolji, ko so slišali, kako se gospodari z njih davki pri deželni in državnih go-

sposkah. Videli smo na shodu nekatere može, ki niso ravno našega mišljenja. Tudi ti bodo gotovo na kranjsko politiko gledali sedaj nekoliko drugače, ko so slišali tudi drugo stran zvona, kot doslej, ko so gledali nanjo samo skozi »Domoljubova« očala.

Važen je bil gradaški shod poleg zanimanja, ki so ga vdeležniki kazali, iz večih drugih vzrokov.

Le pomislimo: »Narodno-napredna stranka« se ni strašila niti grdega vremena, iz dalnje Ljubljane so prišli govorniki sem doli čez Gorjance med nas, da nam sporoče, kako se dela po svetu politika, tista politika, za katero stroške trpi mo većinoma mi. Kaj pa nam to dokazuje? Kar je mogoče narodno-napredni stranki, tisto je bilo mogoče »SLS.«: ta ima pri nas svoja dva poslanca; prokleta dolžnost bi bila, da bi bila prišla med nas in nam položila račune. Toda klerikalec nas tako prezirajo, da jih niti od blizu ni. Šuklje sedi na svojem gradu in se ne gane, Matjašič je pa šel v nedeljo rajši na lov, kot da bi bil stopil pred belokranjske volilce. To si bomo zapomnili.

Pa še nekaj nas je naučil gradaški shod. Zadnje čase smo raz prižnic slišali razven škofovih prošenj za denar većinoma le zabavljanje na liberalce in brezverce. Tisti ljudje, ki nikamor ne pridejo čez mejo svoje fare, ki nič ne berejo, so si ustvarili po farovškem opisovanju pod besedo »liberalce« takšno podobo, da jim pomeni vse, kar je z liberalcem v zvezi, izmeček vsega človeštva. Duhovniki grme nedeljo za nedeljo, da so liberalci sami lumpje, sleparji, bogotajci, pijanci, svinjari in tako dalje. A vsak, kdor ni z duhovniki, je baje liberalce. Na gradaškem shodu smo torej enkrat videli te liberalce sami, shoda niso priredili klerikalec, bil je torej liberalen shod. A kaj smo videli? Povsod najlepši mir in red. Poslušalec so kazali največje zanimanje za govore, a govorniki so bili može, ki so nam govorili iz srca, povedali so nam marsikaj, kar nam je odprlo oči, kar nam je pokazalo, da

moramo tudi mi belokranjski kmetje in obrtniki začeti nekoliko ostreje gledati na prste svojim dosedanjim zastopnikom, oziroma tistim, ki se nam že 40 let za zastopnike vsiljujejo. Ako bo kdaj zopet grmelo s prižnic čez liberalce, porečemo sedaj po gradaškem shodu tako, kot je rekel neki kmet pri Toplicah pri Novem mestu. Tistega moža je župnik nahrulil, da je liberalce, ker je hotel imeti tudi svoje mnenje. Mož jo je potem takole uganil: »Tisti, katerim pravi župnik liberalce, hodimo ravno tako v cerkev, kot drugi. Sedaj vem, kakšna razlika je med liberalcem in klerikalcem. Preje tega nisem vedel. Liberalce je tisti, ki po svoji pameti misli, klerikalec pa tisti, ki misli tako, kot mu župnik ukaže. Mi bomo vsi liberalci.

Tako bomo tudi mi rekli. Klerikalec so tisti, ki župnikom vse prikimajo, liberalci so pa tisti, ki od župnikov tudi včasih kak računček zahtevajo o ljudskem denarju.

Gradaški shod bo gotovo rodil obilen sad. Upamo tudi, da ni bil zadnji.

Začnimo se gibati pravočasno v naši Beli Krajini. Do stavbe železnice pride prej ali pozneje. Pripravimo se nanjo, organizirajmo se politično in gospodarsko. Železnica je le taki deželi v korist, kjer je ljudstvo zrelo, da jo zna porabiti. Sicer nam bo pripeljala le tujce gospodarje v deželo, nas bo pa odpeljala v ameriške rudnike.

Z gradaškim shodom naj se začne novo življenje v Beli Krajini. Zaključimo z besedami, s katerimi je zaključil ta lepo uspeli shod predsednik Macele, ki nam je zaklical:

Na delo za staro pravdo slovenskega kmeta!

Vsak napredni Slovenec bodi naročnik „Slovenskega doma!“

Politični pregled.

Avstrija.

V Avstriji grozi nastopiti absolutizem, to je vlada brez državnega zbora. Takšne vlade se boje vse stranke, predvsem pa Poljaki in Nemci. Prepričati vladanje brez parlamenta se najbolj trudijo Poljaki. Zato posredujejo poljski voditelji med Čehi in Nemci, da bi se le - ti sporazumeli ter s tem omogočili redno delovanje državnega zbora. Toda vse kaže na to, da to posredovanje ne bo imelo uspeha. In kaj potem? Na to vprašanje nihče ne ve dati pravega odgovora. Eni viri zatrjujejo, da bo imela poslanska zbornica 19. t. m. sejo. Ako bo prišlo v tej seji do burnih prizorov, tako zatrjujejo ti viri, bo baron Bienenrth takoj **razpustil državni zbor** ter razpisal nove volitve. Drugi viri pa pravijo, da bo baron Bienenrth dne 15. t. m. odstopil s celotnim svojim ministrstvom, da napravi prostor novemu kabinetu, ki bo baje sestavljen večinoma iz samih poslancev. Omeniti nam je, da so krivi, da se Bienenrthovo ministrstvo še vedno drži na krmilu, edino le Poljaki, ki so tako »zavedni« Slovan, da so zvezani z Nemci proti ostalim Slovanom.

Hrvatska.

Hrvatski listi javljajo, da bo vlada v kratkem razpustila sabor (deželni zbor) ter poskusila svojo srečo z novimi volitvami. Če bo ban baron Rauch pri novih volitvah dosegel kak uspeh, resno dvomimo, ker smo precej dobro poučeni o razpoloženju hrvatskega naroda proti banu in njegovim podreptnikom. Vsekakor pa bi bilo le želeči, da bi prišlo do novih volitev na Hrvatskem, zakaj samo v slučaju, da bo ban baron Rauch tudi pri teh volitvah poražen, se sme računati z gotovostjo na to, da se Hrvatska končno vendarle osvobodi svojega tlačitelja.

Ogrska.

Med največjo madžarsko takozvano ločitvijo Ogrske od Avstrije, je nastal ne ločitev Ogrske od Avstrije, je nastal nevaren razpor. V laseh sta si oba voditelja: trgovinski minister Košut in predsednik poslanske zbornice Jušt. Razpor je nastal radi tega, ker Košut zagovarja misel, naj se za sedaj še ne prekine vsaka zveza z Avstrijo, dočim je Jušt za radikalno politiko, ki stremi za tem, da se čimnaje doseže popolna ločitev od Avstrije. Oba voditelja imata približno enako število pristašev za sabo, zato ni moči vedeti, kdo bo zmagal. Tega razpora se na Dunaju prav vesele, ker bo vladar vzpričo neednosti med Madžari samimi tem lažje uveljavil svojo voljo.

Srbija in Bolgarska.

Dopisnik »Slovenskega Naroda« iz Soluna poroča o razgovoru, ki ga je imel z bolgarskim poslanikom v Rimu Rizovim. Rizov je povedal, da je lani, ko je Av-

strija anektirala Bosno, Bolgarija predlagala Srbiji, naj le - ta vdere v Sandžak Novi pazar in ga zasede, dočim bi istočasno Bolgarska vdarila na Turško in marširala proti Carigradu. Srbija tega predloga ni sprejela, ker ni zaupala Bolgarski, boječ se, da bi bolgarska vojska udarila mesto v Carigrad v Makedonijo. Vendar pa je ta predlog imel ta uspeh, da se je razmerje med Srbijo in Bolgarsko znatno izboljšalo, da sedaj obe državi težita za tem, da se doseže med njima carinska zveza.

Rusija.

Kdo je kriv strašnega poraza, ki ga je doživela Rusija pred leti v Mandžuriji? O tem vprašanju je vodila preiskavo posebna komisija, ki je pred kratkim končala svoje delo. Kakor poročajo listi, je do gnala, da je glavni krivec poraza general Kaulbars, ki v bitki pri Mukdenu ni pravočasno posegel s svojim vojem v borbo. Ta general je sedaj poveljujoči general v Odesi.

Turčija.

Na Turškem se je ustanovila velika stranka, ki si je nadela nalogo, da strmo glavi mladoturško vlado. Mladoturki torej stoje pred novo borbo in ni izključeno, da pride v kratkem zopet do krvave revolucije v turškem cesarstvu. V Makedoniji divja vojna na drobno: Albanci in Grki, Bolgari in Srbi se koljejo med sabo kakor za stavo. Sedaj so posegli v borbo še turški hudodelci, ki jih je sultan pomilostil, ko je zasedel prestol. Vlada se seveda ne gane, da bi napravila konec tem neznosnim razmeram. Če bo šlo to tako dalje, se bodo narodi med sabo pobili, da bo prebivalstvo v Makedoniji popolnoma izmrlo.

Francoska.

V francoski zbornici so ta teden razpravljali o volilni reformi. Vlada je predlagala proporcionalni volilni sistem, to se pravi, naj ima vsaka stranka sorazmerno toliko poslancev, kalikor volilcev šteje. Večina zbornice je vladnemu načrtu pritrdila. Omenili smo to, ker se tudi naša napredna stranka zavzema za uvedbo proporcionalnega volilnega sistema.

Škof Jeglič pohujšljivec in nasilnik.

Dne 30. oktobra je izšla znamenita knjižica škofa Bonaventure, ki je napravila naravnost ogorčenje v Ljubljani in po celi slovenski zemlji, pa tudi med drugimi narodi. Splošna sodba je, da škof Jeglič ni normalen, da zanj ni mesta več na stalu, kjer se nahaja. Semkaj spadajo pač le spodobni ljudje. Ljudstvo je govorilo...

Dan 30. oktobra je res usoden dan za škofa Jegliča: nepozabni ostanajo krvavi dogodki, ki so se vršili dne 30. oktobra 1905 na Sori. Škof je nasilno in krivično

odpravil kanonično nameščenega župnika gosp. Berceta in ga poslal nazaj v župnijo, kjer je preje služboval. Plašil ga je in na vse mogoče načine pritiskal, podtikal mu grešna dejanja, ki jih ta ni nikdar zakrivil, izgovarjal se je s svojo nevednostjo in dosegel odstranitev neljubega mu župnika z brutalno silo — v nasprotju s cerkvenimi in državnim zakonom. Dokler je bil deželni predsednik baron Hein, ni mogel doseči teh svojih hudobnih namenov, ko pa je prišel v deželo Schwarz, bila je menda prva in glavna želja, da mu Schwarz ustreže in pomaga odstraniti župnika Berceta s Sore. To je škof dosegel brez ozira, da so bili vloženi rekurzi v Rimu po župniku Bercetu in po župljanih sorških, katerih se je priglasilo v prilog župniku okolu 90% in o rešitvi rekurzov na rimsko kongregacijo škof ni obvestil ne župnika Berceta, ne Soranov in tega ni storil do sedaj, ko so že minila štiri leta.

Da se doseže o tem jasnost, pisal je župnik Berce dne 5. oktobra t. l. ljubljanskemu knezoškofijstvu:

»Dne 30. oktobra bode že četrta obletnica prelitja krvi na Sori in četrta obletnica storjene mi krivice, vsled katere bivam v pregnanstvu. Vložil sem pred petimi leti ugovor zoper »monitum canonicum« in zoper dekret »Nuper rescivi« naravnost na kongregacijo trid. zbora v Rim, odgovora nisem prejel nikakega, pač pa sem bil izdekretiran s Sore nazaj v Boštanj, kjer se mi je pripravil nov atentat od tistih cerkvenih oblastnikov, ki so povzročili gonjo na Sori. Ne glede na to, da so dobivali ugodna službena mesta ljudje, katerim bi se dalo v moralnem oziru marsikaj očitati, pač pa dejstvo, kako se je postopalo proti meni, kako se je iskalo madežev in se mi takih podtikalo brez navedbe prič, to me boli, ta zavest zahteva, da zahtevam revizijo procesa.

Bil sem kanonično dekretiran in nameščen na Soro za župnika, kjer se je umetno in skrajno hudobno hujskalo ljudstvo zoper mene na shodih, v spovednicah, v »katoliških« listih in od osebe do osebe. Konec temu je bil dekret in tucat orožnikov z okrajnim glavarjem na čelu.

In plačal sem dekrete in plačal drage selitve (stroškov čez 1000 K), — račun za vinograde v Boštanju še dozdej z menoj ni poravnani! — izgubil sem kanonično mi podeljeno župniško službo, vsled česar sem, dušno in telesno izmučen, begal kakor pregnanec, saj mi je bilo celo prepovedano bivati v občini, v katero sem pristojen.

Ali je vsiljena mi pokojnina 2000 K ekvivalent za mojo prebendo na Sori? Odrekel bi se Sori prostovoljno, ker bi mi ne bilo neljubo odtegniti se nekrščanski in nečloveški gonji, to pa proti letni odškodnini 3200 K in proti odškodnini za stroške instalacije, selitve in boštanjskih vinogradov.

Moč je nad pravico, pa je tudi moč nad krivico in to moč si poiščem. Odločno zahtevam, da se mi avtentično naznani, kako je Rim rešil mojo vlogo. Vsak hudo-delec ima po državnih zakonih pravico avtentično izvedeti, kako so višje oblasti rešile njegove prizive. Prosim torej:

Velečastiti knezoškofijski ordinarijat blagovoli mi pripomoči, da dosežem pravico in mi poslati vse, sorske afere, oziroma moje osebe tičooe se dopise rimske kongregacije s posebnim ozirom na podeljeni mi ukor in dekret.

Z odličnim spoštovanjem

Na ljubljanskem Gradu, dne 5. oktobra 1909.

Anton Berce

župnik.

Župnik Berce ni prejel na ta dopis nikakega odgovora in tako tudi nikakega odziva na svoja dva v istem smislu pozneje vložena dopisa. Tu je torej vprašanje, ali je škof tako netakten, da ne da iz rok zahtevanih razsodb višjih oblastev, ali pa je v Rimu pogorel in zakriva z molčečnostjo svoje krivično postopanje? Zadeva postaja vedno zanimiveja in ker se govori, da tudi kanonikom ni zaupal škof rimskih razsodb in jih ni obveščal o svojem postopanju, sodimo opravičeno, da je storil svoje korake svojevoljno in že iz tega se da sklepati, da je storil škof krivico župniku Bercetu.

Kakor da bi še ne bilo dovolj krivic, udaril je sedaj po Bercetu še celovski »Mir«, podtikajoč mu grehe, katerih ni zagrešil.

Sicer je prepričana slovenska javnost, da je škof storil Bercetu s prefrigano hudobijo strahovito krivico, vendar pa se nam zdi prav potrebno, da pride na dan v popolni jasnosti afera sorška — posebno »Miru« v pouk.

Znano nam je, da hrani župnik Berce v svojem stanovanju na ljubljanskem Gradu vse spise in dopise iz one nesrečne dobe in da jih stavi na razpolago vsakemu, da jih pri njem prečita in vsebino kakorkoli vporabi. Vsled tega se nadejamo, da dobi slovenska javnost kmalu zanimivo knjižico, katere ne bo spisal škof, ampak nekdo drug — o škofu. Spremenjen položaj!

DOPISI.

Iz Planine pri Vipavi.¹

V »Domoljubu« je prav žalostno začivkal neki nesramnež! V svojem klavernem, neutemeljenem dopisu pravi, da ne gre planinskim liberalcem volitev iz glave, in da zato delajo rekurze. Povemo to-le: Proti taki nepošteni, nezakoniti volitvi bi napraivili pošteni možje pritožbo, naj bi bil zmagal kdor koli. Na zmago pa smejo biti klerikalci zares ponosni! Za sedem glasov je propadla narodna stranka v tretjem razredu. Devetim našim vo-

lilcem se je pa z brutalno silo zabranilo voliti, dasi so bili na volišču! Nadalje: Župni upravitelj je popolnoma nepostavno napravil brez vednosti Ivane Žvaklja iz Dolenj volilno pooblastilo Ivani Pipan iz Planine. Ko se je stvar izvedela, je sama stvar prijavila oblasti. Vprašamo, zakaj se je moral občinski tajnik zagovarjati pred sodiščem radi volitev, zakaj? Tudi v drugem razredu je bila zmaga naša. A ko ste videli, da vse drugo nič ne pomaga, ste pisali glasove svojim kandidatom, med njimi tudi dosedanemu županu, ki ni bil izvoljen. Z veliko težavo, z nepoštenimi sredstvi ste si komaj prisleparili enega odbornika več. Na tako zmago je torej ponosna propadla dopisnikova duša. Dopisun trdi, da je vsakomur, kdor je volil napredno, žal, in upa, da bo volil znanprej s klerikalci. Revše, slabo pozna razmere na Planini. Vsi tisti možje, ki so vam šli na limanice pri zadnji volitvi, se sramujejo ter vam ne pojdejo več! Dopisnik se je zlagal, da so sami frakarji in postopači v narodni stranki, kmetje in delavei pa v klerikalni stranki. Vprašamo: kje je kakšen frakar ali postopač na Planini razen tebe in tvojega druga, »pošteni« dopisnik? Med drugim je omenil »Domoljub« tudi veselico narodnega društva »Ojstri vrh« na Planini in pripomnil: »Izobrazbo so pokazali planinski izobraženci s plesom«. Tu se je pa klaverni dopisnik hudo urezal, kajti plesali so po večini člani »Katoliškega izobraževalnega društva« ter se udeležili prav v velikem številu naše veselice. Dalje pravi, da se bo vršil sedaj bal za balom, ker se hoče s plesi reševati kmeta. Kaj, ali se kmet ne sme nikdar veseliti? Ali mu ne privoščite prav nobene, še tako nedolžnega veselja? Bal za balom se pa vrši med vami in to vsako nedeljo in praznik ter tudi več. Narodno društvo pa je priredilo v času svojega obstanka le dve veselici, na katerih pa so tudi plesale »Marijine device« in »sinovi« kakor plešejo vsako nedeljo. Dopisnik se tudi boji za mladino, ki se baje pohujšuje na plesiščih. Ali je tukaj pod nadzorstvom staršev sploh mogoče govoriti o pohujšanju? Kje se mladina pohujšuje, bi lahko povedali, a molčimo še za sedaj! Prvič ste lagali, da bo veselica prepovedana, zato ker ni dal župan dovoljenja. No, pokazali pa smo dovolj jasno, da upamo plesati tudi brez županovega dovoljenja! Podlemu dopisniku kličemo: Sramuj se, tvoji lastni pristaši se zgražajo radi tvojega obrekljivega dopisa! Ko niso pomagale nobene laži, nobeni poskusi in nobene nakane zoper društveno veselico, si začel milo javkati in tarnati v »Lažiljubu«. Ako si pisal resnico, ako je tvoj dopis utemeljen, zakaj se skrivaš pred svetom? Na dan z imenom, da te spoznamo, ker iz tvojega dopisa je razvidno, da se še slovenščine nisi pravilno naučil! Ako imaš še kaj spodobnosti in časti, podpiši se s polnim imenom kakor se jaz

vedno podpišem, drugače te imenujem javno na tem mestu podlega obrekovalca! — Anton Kobal na Planini.

Iz Vipave.

Po naključju pride mi v roke čukarski list »Mladost«. Kakor se vsak priprost človek najbolj zanima za lokalne razmere, tako sem se tudi jaz ter prvo pogledal ali je v tem lističu tudi kaka »vipavska«. In res, našel sem dve.

Pod naslovom »Naše delo — krščansko delo« toži orel iz Vipave, da ljudstvo pri nas ne gleda »orlov« s tisto ljubeznijo, ki jo zaslužio, ter navaja kot vzroke častilačkomnost ali boj za prvenstvo, med brati postavljanje z rdečo srajco, obisk »orlov« pri veselicah nasprotnikov, posečanje plesov itd. Zakliče na to vsem pokornim bratom: »Z uma svitlim mečem; bratje: Vun s takimi, izključite jih!«

Brata predtelovadca K. in C. Ali ne čutita kako Vas dajejo in s čim Vam pretijo? Ali ne vidita, da raste greben malemu bratu S., ko Vaju ni doma ter hoče tudi on v trop, ki se poti in trudi za prvenstvo!

Še hujši poper je pa menda za debelega brata K. in P. to-le: »— ker pridejo včasih na vrh taki fantje, ki jim ni mar nobeno resno delo za vsakdanji kruh in ljudje jih imajo za lenuhe. Nobenega presodka, ven z njimi!« — Tako piše sobrat »orel« iz Vipave. Trudili ste se, žrtvovali čas, sedaj pa tako plačilo v Vaši odsotnosti. Če je Vam prav, meni tudi.

V drugem članku: »Pobožne želje« opisuje vnet čuk slovo štirih bratov, ko so odšli k vojakom. — S solzami v očeh, brez razgrajanja, brez kletve, brez pijanosti, da so se poslavlili. Že mogoče, tako je tudi prav!

Dalje navaja: »Tu so fanti, ki se ne valjajo po blatu in tudi ne posečajo razuzdanih plesov i. t. d.« — Tudi to je res, zakaj po naših zabavah ni blata in naše plesne prireditve tudi niso razuzdane. — Če pa je člankar s tem mislil, da bratje »orli« sploh ne plešejo, mu moramo že povedati, da so dosedaj nekateri čukarskih odšli predtelovadcev in drugi prav radi posečali naše plesne in se prav pošteno, seveda dostojno sukali. — Ker »orliček« navajaš, kakor da bi bili mi trapasti in neizobraženi, ker priredimo včasih kak ples ali kako drugo zabavo, kličemo ti na ves glas: »Mi pritrdimo tej trditvi, ako tudi Ti priznaš, da so vsi oni »trapasti« in »neizobraženi«, ki posečajo zabave in plesne v katoliškem »Unionu« v Ljubljani, mogoče celo ob prepovedanem času. Kar je v Ljubljani dovoljeno, to naj bo tudi nam! Ako ste Vi slepi in ne vidite, da se Vaši voditelji zabavajo in veselijo, dobro! Pustite pa nas pri miru! — Izobrazujte se po svoje v temi, mi se hočemo pa v luči! Pometajte najprvo pred svojim pragom, smeti Vam ne manjka, mi bomo že sami pometli pred svojim!

K m e t s k i f a n t.

Narodnonaprednemu občinstvu Ljubljane, ljubljanske okolice in na deželi!

Čitateljem »Slovenskega Doma« je že znano, da obstoji v Ljubljani vzgojevalno in izobraževalno društvo »Domovina«, ki nudi srednješolskemu naprednemu dijaštvu bodisi proti znižani ceni ali pa brezplačno zdrave in izdatne hrane. Kako je predvsem te naše dijaštvo potrebno, pač vsakdo ve, in neobhodno potrebno je, da skrbimo v tem oziru za našo mladino, če hočemo imeti zdrav in krepek naraščaj, ki bi naj bil pozneje poraben za vsako delo. Da more to društvo uspešno delovati, treba mu je vsestranske podpore. Zato se obrača odbor »Domovine« do vseh naprednih krogov ljubljanske okolice in na deželi, da se vzlasti sedaj, ko je marsikdo žel preoblegga sadu, spomni tega dobrodelnega društva in nekaj od svojih obilnih pridelkov vpošlje »Domovini«. Treba je, da se najdejo na deželi rodoljubi, ki bi opozorili ljudstvo na to društvo, da žrtvujejo nekaj časa in pobirajo te doneske za »Domovino«. Posebno se obračamo do vseh naprednih občin, posojilnic in drugih zavodov, iz katerih krajev prihajajo dijaki v Ljubljano, da se spomnijo pri svojih sklepnih in novih računih na »Domovino« in ji pošljejo nekaj prepotrebne podpore.

Vse pošiljatve ali denarne prispevke je poslati na »Domovino«, Ljubljana, Narodni dom, ali pa na naslov društvenega blagajnika prof. Ant. J u g a, licej, Ljubljana.

Za odbor:

Vera dr. Šlajmerjeva Dr. Karel Triller
t. č. predsednica. t. č. predsednik.
prof. Ant. Jug
t. č. blagajnik.

Razgled po Slovenskem.

r Klerikalna stranka je radi pohujšljive knjižice, ki jo je spisal in izdal škof Anton Bonaventura v veliki zadregi. Klerikaleci vedo, da škofa radi te knjižice obsoja vse, kar misli in čuti spodobno in pošteno, zato bi radi Antona Bonaventuro na kakršenkoli način oprali. Ker nimajo drugega izgovora, pravijo, da se je škofova knjižica samo pomotoma jela razprodajati in da je bila takoj prvotno namenjena za župnike, ki bi jo naj delili medporočence. Vprašamo katoliške gospode, zakaj pa je potem dal škof natisniti svojo umazano knjižico v več kakor 10.000 izvodih, ako ni imel namena ž njo delati dobička? Saj je vendar znano, da se na Kranjskem vsako leto poroči samo par sto parov. Sicer pa imamo dokaze v rokah, da je škof ono rdečo knjižico hotel razpečavati med narodom in delati z njo dobiček. Zaupniki klerikalne stranke so namreč dobili iz

Ljubljane obvestilo, da ta in ta dan izide škofova brošura, obenem s pozivom, naj poskrbe, da bodo to knjižico ljudje pridno kupovali. Škof bi bil torej s svojo ostudno brošuro delal dobro kupčijo, ako bi ne bili napredni listi nastopili proti škofu in protestirali proti pohujšanju, ki bi se godilo s širjenjem te brošure! Ali ni to značilno, da so ravno napredni listi, morali nastopiti v obrambo spodobnosti in čednosti proti tistemu škofu, ki je preje te liste nešteto krat v cerkvi proklinjal in jih proglašal za nespodobne in pohujšljive?! Tako se vse maščuje na svetu!

r Zakaj ne gre Anton Bonaventura na škofovska posvetovanja? Kokor je znano, se vrše vsako leto v gotovem času posvetovanja avstrijskih škofov na Dunaju. Na teh posvetovanjih dosedaj ljubljanski škof Anton Bonaventura še nikoli ni manjkal. Pretekli torek je dunajski nadškof kardinal Gruša zopet sklical tako posvetovanje. »Vsi so prišli, vsi o prišli, samo njega ni bilo« — namreč ljubljanskega škofa. In zakaj ga ni bilo na to konferenco? Ker je zvedel, da pride na tem sestanku v razgovor in v razpravo tudi njegova nesramna knjižica in da nameravajo ostali škofje radi te brošure z vso ostro stjo nastopiti proti njemu. O Kranjci, časti vrednega škofa imamo, škofa, ki je zakrivil tak greh in pohujšanje, da si ne upa dajati odgovora niti svojim sobratom!

r Odbor »Slovenske sokolske zveze« se je sestavil takole: dr. Ivan Oražen, starosta; dr. Otokar Rybař, I. podstarosta; dr. Gvidon Sernee, II. podstarosta; dr. Viktor Murnik, načelnik; Bogomil Kajzelj, tajnik; Rudolf Vesel, blagajnik; Vilko Bukovnik, zapisnikar, Raj. Boltavzar, Aleksander Kostenapfel in Lev Rogl, namestniki; Julij Novak, Hinko Sachs in dr. Janko Šavnik, pregledovalci računov.

r Založniki blaga za sokolski krog so ti-le bratje: Janko Česnik, Ivan Kosteve, Ivan Miklave in Feliks Urbanc, vsi v Ljubljani.

r Nekoliko več narodne požrtvovalnosti bi pač smeli pričakovati od rodoljubov, ki se jim dpošilja koledar družbe sv. Cirila in Metoda. Dasi je družba izbrala naslove le priznanih rodoljubov, vendar prihajajo cele kopice koledarjev nazaj. In vendar je koledar ogledalo našega obrambnega dela, za katerega bi se moral zanimati vsak Slovenec. Cena 1 K 20 h je tako nizka, da jo zmore vsakdo, in ako ne potrebuje koledarja sam, naj bi ga podaril kakemu društvu. Žalostno je, da vračajo koledar ter povzročajo tako družbi dvojne stroške, celo uradniki in boljše oblagodarjeni ljudje, dočim ga obdrži in celo preplača marsikateri težak. Še slabše ravnaajo tisti, ki koledarja sicer ne vrnejo, a ga tudi — ne plačajo.

r Ciril - Metodov obrambni sklad. Zanimanje in narodna navdušenost in požrtvovalnost za Ciril - Metodov obrambni sklad so se med nami skoraj popolnoma

polegli, tako, da so zelo redki narodnjaki, ki se še oglašajo za ta rodoljuben namen. Koliko jih je še med nami takih, ki še niso prispevali k omenjenemu skladu, pa bi prav lahko odrinili tistih 200 K. Rodoljubi, zganite se, da dosežemo ono število pristopnikov, ki je hočemo doseči, t. j. tisoč. Zakaj bi čakali drug na drugega! Dober zgled naj da vsakdo in število pristopnikov se bo množilo hitrejšje nego sedaj. Nemei kriče, da je njih zemlja in domovina v nevarnosti. Koliko bolj so resnične naše besede glede naše slovenske zemlje in slovenske domovine, ko nam dan zadnevom Nemec in Italijan hujše zasajata svoje strupene kremlje v naše meso! Ako bomo samo moledovali, koliko krivic se nam godi in kako gine slovenska posest v tujčevo last, pri tem bomo pa roke križem držali, ne bomo dosegli nič! Zato na noge za Ciril - Metodov obrambni sklad!

r Srbi za slovensko obrambno delo. Vseučiliški radikalni klub »Slovenski Jug« v Belgradu je naročil 1000 narodnih kolkov vseh vrst, da jih razpeča med svojimi člani. Beležimo ta praktični dokaz iskrene bratske ljubezni in naklonjenosti v spodbudo našemu narodnemu občinstvu, naj tudi ono napne vse svoje sile na blagor in korist našega edinega narodno obrambnega društva »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

r Poglavlje o morali. Pod tem naslovom poroča »Edinost« o kričečem slučaju, ki se je pripetil slovenski provizorični učiteljici. Koncem minulega meseca je poslala davkariji pobotnico za mesečno plačo. Davkarija je pobotnico vrnila z dostavkom, da ji je plača ustavljena. Pozneje šele je dobila od šolske oblasti obvestilo, da je odpuščena od službe. Zelo zanimivi so razlogi, vsled katerih je bila učiteljica odstavljena. Dotične gospice edini zločin je bil, da je občevala z osebami, ki niso bile po volji klerikalnemu — nadučitelju. Ta plemeniti mož ima kopico otrok, o katerih še prav nič ne ve, kako se jim bo godilo. Ker ni imel nikakega vzroka, da bi odkrito nastopil proti učiteljici, jo je začel v zasebnih pismih na okrajnega šolskega nadzornika obrekovati. Uspeh je bil ta, da je bila učiteljica odpuščena, ne da bi bila preje zaslišana. Tako se godi poštenemu učiteljstvu v dobi »zmagujočih krščanskih idej«.

r V Hrastniku se je ustanovilo samostojno »Telovadno društvo Sokol«. Odbor se je konstituiral sledeče: br. M. Roš, starosta; A. Dragar, podstarosta; V. Roš, načelnik; E. Sorčan, podnačelnik; F. Šentjure, tajnik; A. Gorenje, blagajnik; A. Adamič, gospodar; F. Peklar in J. Koren, odbornika; J. Raker in D. Stakovnik, namestnika; V. Jurko in I. Krejci, pregledovalca računov. Društvo šteje 42 članov.

r Hrvatski pevci in pevke v Ljubljani. V soboto, dne 6. t. m. je došlo nad 80 hrvatskih pevcev in pevk, članov pevskega društva »Kolo« v Ljubljano, da vrnejo

lanskoletni obisk »Glasbene Matice« v Zagrebu in prirede koncert. Na kolodvoru jih je navdušeno sprejela »Glasbena Matica« z godbo in stoglavo narodno občinstvo. Zvečer je bil koncert, ki pa žal ni bil tako obiskan, kakor bi bilo želeli z ozirom na brate Hrvate. Vzrok temu je dejstvo, da se je koncert po posredovanju »Glasbene Matice« vršil v klerikalnem »Unionu«, kamor zavedni naprednjaki ne marajo zahajati. Da je bila udeležba vsaj prilično dobra, se je zahvaliti »Slovenskemu Narodu«, ki je v zadnjem trenutku rotill napredno občinstvo, naj se to pot še premaga ter z ozirom na hrvatske goste gre v »Union«. — Koncert je bil prav lep in občinstvo je hrvatskim pevkam in pevcem navdušeno ploskalo. — V nedeljo, dne 7. t. m. je priredila »Slovenska Matica« v »Mestnem domu« slavnost na čast velikemu hrvatsko - slovenskemu rodoljubu Ljudevitu Gaju, očetu našega pravopisa. Slavnostni govor je imel predsednik »Slovenske Matice« prof. dr. Fran Ilešič, ki je v vznešenih besedah proslavljal zasluge Ljudevita Gaja za hrvatsko - slovensko vzajemnost. Slavnosti so se udeležili hrvatski pevci in pevke, ki so zapeli himni »Slovenec sem« in »Hrvatski«, ter deputaciji »Matice Hrvatske« in »Društva slovenskih književnikov«. Popoldne je bil na čast hrvatskim gostom v hotelu »Tivoli« banket, na katerem so vsi govorniki in govornice proslavljali hrvatsko - slovensko vzajemnost. Zvečer so se hrvatski gostje udeležili slavnostne predstave v gledališču, kjer je godba njim na čast svirala hrvatsko himno »Lepa naša domovina«.

r Slovensko društvo »Lipa« in zadruga slovenskega društva »Lipa« v Zagrebu sta imeli dne 4. t. m. svojo sejo, pri kateri se je pokazalo, da društvo »Lipa« zelo počasi raste, ker je med tamošnjimi Slovenci velika mržnja. Društveniki, ki so bili početniki društva, držijo se krepko svojega drevesa in so, akoravno imajo dovolj žrtev za obstanek, sklenili stopiti v vrsto utemeljnih članov družbe sv. Cirila in Metoda z vsoto 200 K, katera se bo v obrokih plačevala. Nabiranje je prevzel g. Jernej Vipotnik, ki želi, da se ta znesek čimprej nabere. Takoj prvi večer je odbor položil večji znesek na roke nabiraleca. — Zadruga slovenskega društva »Lipa« je imela ta dan svojo prvo sejo, ter je predsednik gosp. Fran Samsa poročal, da je od 17. oktobra t. l. pristopilo že 50 članov, ki so vzeli skupaj 130 deležev po 50 h ter poročal, da prihajajo od več strani prijave za mlado zadrugo, kajti mali prispevek lahko vsak vloži in si tako prihrani saj malo glavnic. Upanje je, da doseže zadruga do novega leta saj 1000 članov, s katerimi bi bila zadruga za začetek zadovoljna. Ravnateljstvo in odbor delujeta brezplačno ter samo v korist mladi zadrugi in njenim članom.

r Goriški klerikalni deželni poslanec Jerič je umrl v nedeljo zjutraj na svojem

domu v Kobdilju na Krasu. V petek je padel skozi luknjo vrh hleva, skozi katero se peha seno v jasli ter se na glavi smrtonovarno poškodoval. Jerič je bil pri letošnjih deželnozborskih volitvah izvoljen prvi iz splošne kurije. Dopolnilna volitev bo gotovo v primerno kratkem času, ker so veljavni še stari imeniki volilcev in ker ima biti sklican goriški deželni zbor še v tekočem letu.

r Strašna smrt. V Gorici ob cerkvi na Travniku so nalagali v nedeljo dopoldne po 9. uri na voz podij za mestno godbo, ki je imela igrati ob 11. v mestnem vrtu. Zongarjev hlapec Vižin, ki je imel peljati podij v mestni vrt je varoval konja, ki sta se pa nenadoma splašila. Vižin ju je skušal ustaviti ali tu ga je zadel kos podija v prsi, da je odletel v bližnje drevo z veliko silo; razklalo mu je glavo, da je padel mrtev na tla.

r Črnogorec Živka Gjurovića, doma iz Kosića, iščejo črnogorske oblasti. Gjurović je pred šestimi leti odšel iz Črne gore na Kranjsko, da si poišče dela. Od tistega časa ni več glasu o njem. Kdor bi o možu kaj vedel, naj to sporoči črnogorskemu ministrstvu »inostranskih djela« na Cetinju.

r Nemška surovost. Iz Ribnice se nam poroča o slučaju, ki kaže nemško surovost v najjasnejši luči. Na dan Vseh svetih je poslala ga. Margetić, hčerka znane industrije g. Šuteja v Felendolu s Hrvatskega, na grob svoje hčerke v Grčarice (kočevski Masern) venec s hrvatskim napisom. Na Kočevce je hrvatski napis na vencu tako vplival, da ga niso mogli gledati in so ga na grobu sežgali. To je pač izbruh najskrajnejše surovosti in podivjanosti in dokaz, kako malo vzroka imajo ti Nemci se bahati s svojo kulturo. Žendarmenija pač zasleduje storilce, dvomimo pa, da jih dobi, ker Kočevarji ravno pri grdi dejanjih tako vkup drže, da jim ni priti do živega.

r Na usmiljena srca! Dijak, ki so mu starši odtegnili vsakršno pripomoč, ker ni hotel iti v semišče, za kar ne čuti prav nič poklica, prosi ljudomile podpornike dijakov, naj mu pomorejo do kake, če še tako skromne službice, da bi se preživel in mogel plačati kolegnino na vseučilišču. Mladenič je tudi več slovenske in nemške stenografije. Prijazni dopisi naj se izvolijo naslavljanji na upravništvo »Slov. Naroda«.

r Razne nesreče. Učenec Franc Miš, ki je brez staršev, je na Dunajski cesti v Ljubljani s tako silo zadel z glavo v oje pri vozu, da so ga morali oddati v deželno bolnico. — Janez Kalan, delavec v Prezrenju, se je v delavnici s cirkularno žago na roki težko poškodoval. — Korošec Franc, dninar na Bledu, je prožil drva v tamošnjem gozdu. Pri tem delu ga je zadelo deblo v desno nogo in mu jo zlomilo. — Šterlekar Helena, dekla v Velikem Vrhu, je na potu tako nesrečno padla, da

si je pohabila levo roko. — Krašovec Anton, mestni delavec v Ljubljani, se je sprl s svojo ženo. Ker je bil vinjen in je sitnjaril, udarila ga je žena z neko stvarjo po obrazu in ga težko poškodovala. — Ivan Šturm, ljubljanski ubožec, je padel doma na stopnicah in si pohabil levo roko. — Celestinu Borgeziju, delavcu v Novi vasi pri Viču, je padla deska na nogo in mu jo težko poškodovala.

r Pozor kranjski gostilničarji! Dne 11. t. m. se vrši na Jesenicah na poziv koroških gostilničarjev Kajžerja in Kvačnika ter po prizadevanju pivovarnarja Zimmermanna v Leseah sestanek, na katerem se ima ustanoviti pivovarniška zadruga koroških in kranjskih gostilničarjev, ki bi kupila potem leško pivovarno Dasi povdarjajo Korošci venomer, da so le gostilničarji in nič drugega in da se hočejo kot taki s kranjskimi tovariši naj-najlepše razumeti, so vendar že pri sestavi pravil pokazali svoje nemško kopito. V pravilih se namreč določa, da je sedež ravnateljstva v Celovcu, vse terjatve pa so tožljive v Gradcu itd. Torej bi bil dober samo slovenski denar, a govoriti bi naj ne imeli Slovenci nič pri podjetju. Če bo imel Slovenec kako tožbo zaradi par kronic, pa bo moral na daljno pot v Gradec, ali ni to nad vse pametna določba? Opozarjamo cenjene tovariše gostilničarje na Gorenjskem, naj pravi čas obrnejo hrbet takim spekulacijam! Sicer pa leška pivovarna itak ni za kako večje podjetje; če bi se tudi še enkrat razširila, bi zdostovala komaj Korošcem. Ker se je po prizadevanju gostilničarjev samih ustanovil v Ljubljani ožji odbor z nalogo ogledati si nekaj pivovaren, ki bi bile urejene tako, da se da napraviti z njih večje podjetje in se bo za nakup take pivovarne ustanovila zadruga za celo Kranjsko, bi bilo tovarišem na Gorenjskem svetovati, da s pristopom h kakemu drugemu podjetju počakajo, da se naše denarne moči ne bodo na ta način cepile.

r Oddaja gozdnih sadik. Prihodnjo spomlad se bodo oddajale iz državnih gozdnih drevesnic na Kranjskem večje množine gozdnih sadik brezplačno ubožnim ali manj premožnim gozdnim posestnikom. Tozadevne pismene ali ustmene prošnje naj se vložijo pri e. kr. okrajnem glavarstvu najkasneje do 5. decembra t. l. V prošnji je navesti gozdni kraj, parcelno številko, davčno občino in površje za pogozdovanje določenega sveta. Obenem se naj vpošlje 1 K za vsakih 1000 gozdnih sadik za stroške pri izkopavanju, povijanju in dovažanju na pošto ali kolodvor.

Volitev v drugo skupino obrtnega sodišča.

»Slovensko obrtniško društvo« priporoča v sporazumu z izvrševalnim odborom narodno - napredne stranke za volitev v

II. skupino obrtnega sodišča, ki voli 10 prisednikov in 6 namestnikov ter dva prisednika vzklicnega sodišča te - le gospode: **Tosti Ivan**, gostilničar; **Škafar Fran**, mizar; **Pust Ivan**, ključavničar; **Lenček Alojzij**, klepar; **Oblak Matej**, čevljar; **Rojina Josip**, krojač; **Toni Josip**, mesar; **Pristau Filip**, črkoslikar; **Kušar Fran**, izvošček in **Breskvar Fran**, knjigovez. Za namestnike prisednikov pa: **Valentič Mate**, brivec; **Kenda Ivan**, restavrater; **Krapež Milko**, urar; **Zaje Ivan**, tesar; **Pilko Fran**, ključavničar in **Tuma Ferdo**, čevljar. — Vskliceno sodišče: **Stare Fr. st.**, sobni slikar in posestnik in **Rebek Josip**, ključavničar. — Pozivamo somišljenike, naj na dan volitve složno glasujejo za priporočene kandidate, katerih imena jamčijo, da bodo obrtniški interesi izročeni v prave roke.

Dolenjski novičar.

d **Shod v Metliki**. V nedeljo 31 t. m. se je vršil shod, ki je bil vključ neprijemni uri izvrstno obiskan, kar je našim klerikalcem kar možgane zmešalo. Posebno se je pri ti priliki izkazal naš kaplan Stanko, ki je na neki hiši narodni plakat trgal in ga na to pograbil kakor zajca. G. Stanko, saj ni na Mestnem trgu lov!

d **»Slovenčev«** dopisnik je prinesel, da se je shoda v Metliki udeležilo največ Hrvatov. Povemo »Slovenčevemu« lažnjivemu dopisniku, da je bilo na shodu polno vrlih naprednih mož, res pa je, da se je shoda udeležilo tudi par klerikalnih vohunov. Eden izmed teh je, ki gospodom od duhovniške posojilnice čevlje zavezuje, drugi pa tisti, ki vedno žre v farovžu. Ako »Slovenčev« dopisnik ne bo utihnil, pridemo z imeni na dan in povemo nekaj prav lepih zgodbic.

d **Na Dolenjskem** smo letos precej polhe lovili in se jih je mnogo polovilo. Omenim naj pa le, da je polhar S. ujel v straški hosti polha čisto belega. Kožuh mu je sicer snel in shranil, a mesa ni jedel, misleč, da je morebiti prišel naravnost iz škratovega hleva. — K letu, če ne bo nezgode, zna biti zopet dobro za trto in vino, ker stari pregovor pravi, če je o sv. Martinu še toliko listja na trti, da se putrih zamaši, bo dobra prihodnja vinska letina.

d **Sreča v nesreči**. Ko se je v ponedeljek odpeljala večja družba iz Črnomlja z Laknerjevimi konji domov, se je ena žival začela kujati ter ni hotela naprej. Gospodje so odšli peš naprej. Na kozlu je poleg kočijaža obsedel pravnik gosp. Milan Makar. Ko konji niso dali miru tako dolgo, da se je prevrnila in potrla kočija, je vrglo gosp. Makarja konjem pod kopita. Na srečo ga ni zadel noben konj ter je dobil le lahko poškodbo na kolenu.

d **Belokranjci, zapomnimo si**. O gradaškem shodu poroča »Slovenec« na kratko, da se je »preklaverno« obnesel. »Slovenec« je glasilo ljubljanskega škofa. Moral bi biti vzgled vseh čednosti, ki sto-

je pisane v katekizmu. A vendar ta škofovi list v gorenjem poročilu prav po škofovski — laže. Ne le »mnogo«, temveč na stotine ljudi je bilo na gradaškem shodu. Maceletov salon je bil tako poln, da so morali ljudje še ostati zunaj, da so sneli okna, da so mogli tudi zunaj poslušati. Cele ure so ljudje vztrajali na shodu. A škofovski list drznega čela laže svojim čitateljem, da se je shod preklaverno obnesel. Mi vsi, ki smo se shoda udeležili, lahko na laž postavimo ta list, ki se ne sramuje, sporočati neresnico niti vključ tolikim pričam. Kako morajo šele tista poročila »Slovenca« odgovarjati resnici, kjer ni kar na stotine prič. Tak časopis se potem drzne druge ljudi zmerjati z brezverci, liberalci itd.

d **Od Sv. Križa pri Kostanjevici** nam pišejo: V »Dolenjskih novicah« v št. 45 napada neka surova čukovina pošteno osebo ter mu očita, da je vzgojil same liberalne otroke. Sram naj bode dopisnika, ki človeka obrekuje, ki se je trudil v najtežjih časih v cerkvi ter žrtvoval čas in denar za cerkev. Zlobni dopisnik se je spravil tudi na cerkovnika. Še temu bi rad odvzel kruh, čeprav je mož že v svoji službi osivel. To so dobroti ljudje, ti klerikalci, ki domačinom kruh jemljejo, da lahko druge, ki se valjajo pred njimi, pitajo s kruhom župljanov.

d **Iz Dobropolj** nam pišejo: Vljudno vas prosim, gosp. urednik, povejte mi, ali ni povsod v Avstriji dan Rešnjega Telesa praznik? Mislim, da je praznik za ljudstvo, vojake in uradnike. Omenjeni dan počivajo vsi uradniki, le ravnateljstvo državne železnice v Trstu ne pozna tega praznika. Zahteva namreč odškodnino pri železnici radi razloženja premoga. Tako daleč smo sedaj prišli, da bodo ljudje morali tudi na praznike delati pri železnici, oziroma razkladati cele vagone. Ali ni tu nobene odpomoči?

d **Iz Dragatuša** nam pišejo: Naš župnik štrajka. Vložil je pred časom prošnjo na občinska odbora, naj mu vsaka hiša prispeva k beri na leto 80 h, ker ima dve maši vsako nedeljo in praznik. Prošnja se mu je soglasno odbila in sladki Jože se je moral obrisati za zaželenih 400 K. Iz maščevalnosti je sedaj opustil jutranjo mašo, baje s škofovskim dovoljenjem. Nam tudi prav, saj so njegove neslane pridige itak težko prebavljive. Zmeraj rohani s prižnice, da je vera v nevarnosti, sedaj pa tako očitno kaže sam, da je le bera. A na vesti bo imel on greh onih faranov, ki radi oddaljenosti ne bodo mogli k maši. Pove naj nam tudi, kako je s cerkvenimi dohodki. Na račun občin se ravno sedaj popravlja župnišče, ostala pripadajoča gospodarska poslopja pa se bodo še morala; a kam ker cerkvene ključarje, znane kimovce, voli on sam. Kmet samo plačuj, farovž pa spravljaj! Vsako leto se samo za cerkvene sedeže nabere krog 800 K, toda vse zgine v nikdar sito žrelo duhovniške lakomno-

sti. Piše se za Novaka, zato razburja ljudi s škodljivimi novotarijami. Denar od podružnic je tudi pobasala bisaga, a cerkve bo moral popravljati le zopet kmet. Združiti namerava mežnarsko in organizatorsko službo ter jo razpisati samo, da bi odjedel nadučitelju tistih par kron, ki jih dobi za orglanje. Ob priliki spregovorimo nekoliko o njegovi posojilnici vulgo »čebelici«. Na shod v Gradeu nismo šli radi neugodnega vremena in oddaljenosti; vendar v polnem obsegu soglašamo z izvajanjem govornikov in s stavljenimi resolucijami.

d **Iz Cerkelj na Dolenjskem** nam pišejo: Pred tremi leti smo čitali v »Dopoljubu«: »Pri prihodnjih občinskih volitvah bomo pometli z županom Marinčkom.« Agitacija je bila velikanska, — a zaman sta farovško gospoda brusila podplate in — jezike. Volitev, dne 4. t. m. je pokazala, da farovška metla jako slabo pometi. Izvoljen je bil za župana zopet gosp. Alojzij Marinček, posestnik in gostilničar v Cerkljah. Če pomislimo, da sedita v odboru župnik in kaplan in se je kaplan pri neki priliki izrazil, da je cerkljanska občina najbolj klerikalna, se ne čudimo, da župnik ne more preboleti tega poraza. Ljudstvo ni več tako neumno, kakor mislita farovška dva gospoda, ono ve, komu naj zaupa občinsko upravo. Mi gosp. županu čestitamo! — Doktor Metla! Tako je krstil cerkljanski župnik nekega svojega pristaša. Ta priimek bi pristojal njemu, ker tako dobro pometi z župani. — V nedeljo, dne 14. t. m. bomo ustanovili v Cerkljah Ciril-Methodovo podružnico. To je nemogoče, tako bo vzkliknil marsikdo, ki pozna razmere pri nas! Zato pa kličemo prijateljem sosedom: Posetite nas ta dan v čimnajvečjem številu!

d **Nesreča**. Ko je peljal v torek posestnik Gregor Arko iz Sodražice težko naložen voz in padel, mu je šlo kolo čez nogo in mu jo zlomilo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnico.

d **Berača ubil**. Posestnik Franc Nograšek iz Leskovca je nekemu beraču srednje starosti dovolil, da sme prenočiti pri njem. Domov pride domači hlapec Jakob Vidgaj, ki ukaže tujcu, naj mu pokaže svojo delavsko knjižico. Ker ni imel prosjak nikakoršnih listin, mu tudi ni mogel ničesar pokazati. Hlapec ga je na to pograbil, ga vrgel ob tla, ter z nekim polenom neusmiljeno mahal po revežu. Niso ga ganile prošnje siromaka, naj ga vendar le pusti. Zdrobil mu je tri rebra, in ga na posled zvlekel v neko vodo. Šele sosedje so iztrgali revčka iz rok trinoga, in ga položili pod bližnji kozolec, kjer je kmalu vsled zadobljenih poškodb in ran umrl. Nečloveškega hlapca so orožniki oddali sodišču.

d **Deček se je izgubil**. Pred tednom so imeli Kočevci okoli Dravdola pri Črmošnjicah lov. Ta dan se je pa izgubil 9letni sin Mausejev iz Dravdola, toda ne

morejo ga najti, dasi ga iščejo ves teden neprenehoma. Boje se, da ga je po naključju kdo ustrelil ali da je padel v kako jamo, kar bi bilo posebno hudo, ker je zdaj že zapadel sneg.

d Dotični gospod, ki je bil v nedeljo z dvema damama v Škofelji v gostilni g. Ogorelca, se vljudno prosi, da nemudoma vrne ono škofovo brošuro, ki je z njim izginila.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Bitenceva ustanova. Kakor znano, je zapustil pokojni Andrej Bitene ogromno svoje premoženje šoli. Prejšnji šolski vodja gosp. Zirovnik je skušal že v otročjih sreih netiti hvaležnost in spoštovanje do tega velikega dobrotnika naše župnije. Skrbel je, da je šolska miadež vsako leto na dan Vseh svetih pod njegovim vodstvom zapela ganljivo nagrobno ob gomili pokojnikov. Letos pa, ko je šolsko vodstvo v klerikalnih rokah, je bilo ob Bitencevem grobu vse prazno in tiho. Je pač tako kakor pri »Bogomili«, da imajo le denar, za drugo jim itak nič ni mar.

g Iz Dravelj. Zabret pobira po naši vasi kronice za društvo, ki ga imenuje: »izobraževalno«. Mi pa smo mnenja, da bi bilo bolj umestno, ako bi se to društvo imenovalo: »Bogomila«, kajti namen ima rayno isti: Ociganiti nerazsodne ljudi za denar, potem pa vsem skupaj — fige pokazati. Pa skušnja izmodri človeka, zato mislimo, da bo sedaj Zabret ostrigel kaj malo backov!

g »Ženinom in nevestam!«, rdeča škofova knjižica, je vzbudila tudi pri nas mnogo neprisiljenega smeha. Ker smo od nekdanj vajeni vse čitati in poslušati, kar nam spiše naš škof in se prodaja v katoliških trgovinah, čitali smo tudi to že zagadatelj, da postanemo vzgledni zakonci. Toda o joj! zakrij si obraz sramežljivost! Duhovniško glasilo »Slovenec« je priznalo, da je knjižica »ponesrečena«. Vsled tega svetujemo ženinom in nevestam, katerim bo župnik ponujal kako rdečo knjižico, da se za take tiskane nespodobnosti odločno zahvalijo z besedami: je ponesrečilo pri škofu.

g Škofovi zavodi kaj bo z vami? V slučaju namreč, da vam odpadeta edini vaš up in podpora. Bojimo se, da pridete v konkurz in potem bo res najbolje, kakor je nekdo v Šiški predlagal, da se iz vas naredi blaznica. Mi že zdaj poznamo mnogo takih, ki so zreli za njo.

g Kako izplačuje farovška hranilnica hranilne vloge? Neko žensko je obsodil Klanfar radi kokoši v denarno globo. Ker se je baje bala, da ji ne bi nje denarja, ki ga je imela naloženega v farovski hranilnici, zaplenili, je šla s knjižicami v ome-

njeno hranilnico. Drugod bi se ji bilo takoj izplačalo, kakor to mora biti. V farovško hranilnico pa se je po lastnem pripovedovanju morala trikrat napotiti in tam vselej odločno denar zahtevati. Župnik pa jo je baje zmerjal, vrgel ji knjižice na tla, rekel, da je treba odborovega sklepa, grozil ji celo s tožbo, naposled pa je vendar po neki deklici poslal denar. Mi smo to zapisali, kakor smo slišali in si vsakdo lahko napravi sam svojo sodbo.

g Naša Judita se močno huduje in kriči, ker smo jo malo zgrabili za kuštre in jo temeljito razkrinkali. Roke ima že oškropljene od obglavljenega Holoferna, pa misli, da bomo vse to kar naenkrat pozabili. Poznamo zdaj tvojo samopašnost in ne bomo te pustili več iz oči. Kdor seje veter, bo žel vihar.

g Nekaj za dobro voljo. Prejeli smo in priobčujemo: 1. Ni res, da je tista grešnica, o kateri ste zadnjič pisali, dobila po nekem, tudi meni dobro znanem krojaču za pokoro tri funte mesa, res pa je, da je dobila za pokoro tri funte sena, od katerih pa je samo en funt sena požvečila. Prosim, da vse to dobro premislite, kajti le potem si lahko predstavljate, kakšna grešnica je to bila. Vaša Resnica.

g Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Vidu ima 70 članov. Poleg nabave gospodarskih strojev in razširjanja sadjarstva si je podružnica postavila nalogo, da potom kmetskih sestankov širi zanimanje v napredku med svojimi člani. Zadnji 20. sestanek bil je 24. oktobra, na katerem je predaval g. vinarski nadzornik Fran Gombač. Prihodnji 21. pa bode v nedeljo dne 28. t. m., na katerega pride predavat gospod živinozdravnik Miklavčič. Podružnica izdaja za te sestanke posebna vabila svojim članom. Dokler je bil v Št. Vidu g. vodja Zirovnik, nam je rade volje ustregel, da je potom otrok dal dostaviti dotična vabila. Sedaj pa imamo za šolskega vodjo nekega Miheliča, ki je pa jako čuden svetnik. Ko se je namreč za razdajo zadnjih vabil za kmetski sestanek načelnik podružnice obrnil do njega, naj bi dovolil jih razdeliti po otrokih, je odgovoril: Danes Vam ne morem povedati, če se to lahko zgodi, bodem poizvedel. Vemo pa, da načelniku podružnice ni ustregel, ne vemo natanko, kje je poizvedoval, temveč ravno narobe. Sklicaj se na isti dan in ob istem času roditeljski sestanek v Cebavovo gostilno. To naj ostane pribito, da ljudje vidijo, s kakimi osebami imamo opraviti. G. Miheliču pa ponižna prošnja, da naj ima v drugo, toraj 28. t. m. toliko takta, če tudi nima pojma o kmetijstvu, da tisti čas ne bode skliceval roditev, ker to bi že moral vedeti, da so roditelji v Št. Vidu in okolici kmetje, ki so umevno tudi člani kmetijske podružnice. Kako pa pridemo do tega, če nam deželni odbor dovoli in pošlje predavatelja, da bi pa šolski vodja mesto da bi se udeležil, namenoma nagajal.

Jesenške novice.

g Zanimanje za »Slovenski Dom«. Naroden mladenič nam piše: »Gospod urednik! Odkar je pričel »Slovenski Dom« pri našati jesenske novice, zavlada je pri nas veliko zanimanje za ta list. Več posebno naprednih fantov je že obljubilo, da se bodo po novem letu naročili na »Slovenski Dom«. Nekaterim seveda ni všeč, da se ta list tako razširja po Jesenicah in že čvekajo nekaj o sokolskih krempjih. Sicer pa resnica v oči bode, ako se psu stopi na rep, pa zacvili. No, prepričani bodite klerikalni podrepniki, da bodo ti sokolski »krempji« še marsikaj razpraskali, kar vam morda ne bo ljubo! Na zdar!

g Škofova brošura je tudi k nam prišla mnogo zabave; kamor si prišel, povsod se je govorilo o škofu in njegovi modrosti. Na praznik sv. Lenarta je bil pri nas semenj in ljudje so se kar gnetli okrog prodajalcev knjig in vsi so zahtevali škofovo knjigo. Le škoda, da jih prodajalci niso imeli, to bi bil »kšeft«. Naši čuki pa so, ko so slišali toliko lepega od prevzvišenega, žalostno majali z glavami, premišljevali čudna pota božje previdnosti ter so končno rekli, da nič več ne dajo na škofov »žegen«.

g Znani »Slovenec« dopisnik (bivši »Sokol« nekje na Slovenskem) se kar ne more ločiti od Sokolov. Nedeljo za nedeljo prav pridno obira naše vrle Sokole, podtika jim vse mogoče in nemogoče. V največjem času se tolaži s tem, da bo pri nas kmalu konec naprednjaštva, baje zato, ker so se naši Sokoli »polenili«. Svetujemo tej čenči, naj se potrudi v Sokolovo telovadnico, da se bo prepričal o »lenobi« naših Sokolov. Pri ti priliki si tudi lahko ogleda diplome, ki so si jih že naši vrli Sokoli priborili pri raznih tekmovalnih telovadbah v Pragi, v Zagrebu in drugod. Kaj pa imajo vaši čuki? Nič drugega, kot prav neumne butice, s katerimi kimajo zdaj sem, zdaj tja, kakor pač potegne veter.

g Turki na Jesenicah. V nedeljo zvečer so se pripeljali k nam Turki, ki so napravili izlet na Avstrijsko. Mudili so se pri nas kaki dve uri. Na peronu je bila glava pri glavi radovednega ljudstva. Ves čas, dokler se niso odpeljali v Trst, so Turki pozdravljali Slovence z živio in na zdar-klici. Občinstvo je Turkom odgovarjalo takisto z živio-klici.

g Dramatična predstava. Igra »Anica«, ki jo je priredila moška podružnica Ciril-Metodove družbe na Savi v Jelenovem salonu, je dobro uspela v vsakem oziru. »Anica«, igra v štirih dejanjih (šestih slikah), je delo našega g. učitelja Lona Pibrova. Res, prav hvaležni smo gospodu učitelju za vžitek, ki nam ga je nudila predstava in naj se klerikalci še tako repenčijo in njega obrekujejo. Najbolje

se je pač posrečilo prvo dejanje, ki predstavlja izlet šolarjev. Tako spretne igre pač nismo pričakovali od malih dečkov in deklic. Lepe domorodne pesmi, ki so jih prepevali mladi igralci pod vodstvom g. učitelja, ki ga je igral g. Pibrove, vse to je napravilo na gledalce najboljši vtisk in ko je padel zastor, ni bilo ne konca ne kraja burnemu aplavzu. V ostalem so bile vse vloge v dobrih rokah. Želeli bi samo, ako se že rabi gorenjski dialekt, da bi se ga igralci tudi držali in ne govorili sedaj po gorenjsko, sedaj po ljubljansko. Pri tej veselici je sodelovala tudi tovarniška godba, ki je pa igrala same nemške komade. To pač ne gre: Ciril-Metodova družba in pa čisto nemška godba! Ali res ni nobene godbe, ki bi znala nekaj slovenskih komadov?

g **Dvojno petje** smo imeli na Vseh svetnikov popoldne na pokopališču. Peli so cerkveni pevci in neko pevsko društvo »Sava«. To slednje si bomo še ob priliki ogledali nekoliko bolj natanko.

g **Na županov grob** na Koroški Beli je postavil javorniški »Sokol« na Vseh svetih častno stražo. Ljudstvu so krepki Sokoli zelo ugajali.

g **Veselico** na Martinovo nedeljo prirede jeseniški napredni fantje pri »Sokolu«. Spored je jako zanimiv. Naprednjaki, vdeležite se je polnoštevilno!

g **V Hamburgu** so zaprli služkinjo Cecilijo Kobal iz Doblja v kranjskem okraju, ker je na sumu, da je ukradla svoji gospodinj v Trstu hranilnično knjižico, nekaj vrednostnih papirjev in zlatnine v skupni vrednosti 3000 K. Kobal se je nameravala izseliti v Buenos Aires v Južni Ameriki; sedaj jo izroče deželnemu sodišču v Trstu.

g **Nevaren tat.** Pred nekaj dnevi je bilo iz župnišča v Radomljah, okraj Kamnik, ukradenega 230 K denarja. Sumljiv tatvine je ondi bivajoči Jakob Krt, ker je nenadoma neznano kam odšel. Krt je okoli 60 let star, srednje postave in se pri hoji zelo naprej drži. Letošnje leto je bil pred ljubljanskim porotnim sodiščem meseca marca zaradi suma hudo delstva tatvine oproščen, njegova žena Marijana pa je bila obsojena na 18 mesecev ječe.

g **Mrtvo našli.** Dne 2. t. m. okoli 8. zvečer je prišla neznana tujka k Janezu Ahačiču, posestniku v Spod. Domžalah, in ga prosila prenočišča. Ahačič ji je dovolil, da sme nočiti na skednju. Med pogovorom je tukaj pravila, da je vdova, mati dveh otrok, od katerih je starejša hči stara 16 let, mlajši sin pa 14 let. Omenila je tudi, da ji še živi njena 75 let stara mati ter da biva ali v Nevljah ali pa v Županjih njivah. Zjutraj pa, ko je prišla gospodinja na skedenj, je videla v svoje začudenje, da je tuja ženska mrtva. Ker ni imela pri sebi ne potnega lista, ne kakih

drugih listin, se ni moglo dognati njene identitete. Po zunanosti soditi je stara kakih 40 let, precej visoke rasti, dobro rejena, črnih las, zdravih zob in je bila bolj slabo oblečena. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico.

Notranjski novičar.

n **Shod v Cerknici.** Narodno - napredna stranka priredi v **nedeljo, dne 14. t. m.** ob 4. popoldne pri »Žumru« v **Cerknici** shod, na katerem bosta govorila državni poslanec **Ivan Hribar** in dr. **Oton Fettich-Frankheim**. Poslanec Hribar bo govoril o splošnem položaju, dr. Fettich - Frankheim pa o organizaciji narodno - napredne stranke. — Somišljeniki iz Cerknice in okolice, pridite v čimnajevejšem številu na ta shod in pokažite, da so Notranjci res tako zavedni, kakor slovijo po Slovenskem!

n **Poučno predavanje o vrhoreji in pletarstvu** bo imel v nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. popoldne v **Matenji vasi** v Žnideršičevi gostilni strokovni učitelj gosp. I. Baran. — Napredni kmetovalci, udeležite se ga polnoštevilno!

n **Iz Podgure** se nam piše. Zadel nas je nesreča, da je mož, ki se je najbolj zanimal za novo cesto iz Postojne v Hrušico, Jos. Dekleva, preminul. Sedaj se je nam bati, da zna še to, kar je g. Dekleva dosegel, neodločnost in počasnost njegovih namestnikov pokvariti. Novi meščanje postojnski, tudi Vam bo veliko koristila nova cesta in Vaša dolžnost je, da odločno zahtevate takojšno graditev. — Studenski župnik je vsled bolehnosti — saj veste, da preveč ponoči moli — in radi prenapornega poučevanja veronauka v Bukovju prosil za premestitev in na njegovo mesto je imenovan neki Jos. Lavtar iz Cerkelj — katerega pa še ne poznamo. Dvomimo, da bi bil duhovnik po Kristovem nauku in da bi politike ne zamenjaval z vero, ko so vsi, posebno pa »ta mladi« krivoverci, ker vero in politiko vse v en koš tlačijo. Da bi g. Dominika obdržali, brusijo pete povsodi nekateri kimovci studenške fare, poganjajo se in si napravljajo stroške. V pomoč župniku hočejo še mladega kaplana. Torej jim ni zadosti — velika bera: 1. za župnika, 2. za mežnarja, 3. za organista in 4. za šolo, sedaj hočejo imeti pri nas še »peto kolo«: bira za nepotrebnega kaplana. Ti uboga revščina, kaj pa za otroke?! Če ne more župnik veronauka v novi krasni bukovski graščini učiti, naj pa izroči poduk svojemu prijatelju g. Bukoven. — Slavno šolsko vodstvo ima neumesten strah pred novim »fajmoštrom« in hoče v Brkine zbežati. Paziti moramo sedaj, da tu sem ne pride kak naslednik, ki že sedaj največkrat ponoči straši v spodnjih prostorih. Drugače je pri nas vse pri starem. Važno bi bilo

morda še konstatirati, da smo imeli pred nekaj tedni na poljšjem lovu par posebne vrste povharjev — »v krilu«, ki so baje prav dobro se zabavali. Opozoriti bi bilo mlade gospode v Ljubljani, da bi dobra beseda tudi na Notranjskem žela dobra dejanja in ne samo na Dolenjskem!

n **Iz Žirov** nam piše prijatelj našega lista: Naš kaplan P. Perko je v krščanskem nauku sila izveden človek. Poslušajte! Nedavno je bil tožen pred sodiščem radi surovosti napram učenki v III. razredu. Pri obravnavi se je razpravljalo, zakaj jo je pretepaval. Priče so izpovedale, da ji takrat ni staval nikakega vprašanja, marveč da je učenko napadel zgolj radi tega, ker hodi v »Sokolski dom« k telovadbi. Seveda je bil mož obsojen. Morda ga bo to poučilo, da ne bo več pretepaval otrok radi tega, ako hodijo telovadit v »Sokolski dom«.

n **Plesni venček** prirede erzeljski narodni fantje v nedeljo dne 21. listopada v prostorih g. župana na Erzelju. Začetek ob 3. popoldne. Narodni fantje in dekleta so vabljeni.

n **Slavnostna otvoritev restavracije.** Gosp. A. Drašler v Borovnici otvori prihodnjo nedeljo, dne 14. t. m. svojo novo restavracijo.

Ameriške novice.

a **Slovenci v Clevelandu** so tako številni, da se vdeležijo s svojimi kandidati pri letošnjih občinskih volitvah. Postavili so, kakor v Calumethu, dva svoja kandidata, ki bosta tudi izvoljena, ako store vsi Slovenci svojo dolžnost. Vseh slovenskih volilcev je blizu 400. Kako uvaževanja vreden faktor so Slovenci v Clevelandu, kaže dejstvo, da je prišel na zborovanje slovenskega političnega kluba kandidat za župansko mesto Johnson, da razvije pred Slovenci svoj program.

a **Umrl** je 19. oktobra v bolnici v Clevelandu 18letni Alojzij Toraič, doma iz Cerknice. Pokojnik je bil član »Slovenske narodne podporne enote«, a je bil baje iz društva radi nerednega vplačevanja izključen. V tem slučaju seveda svojcem ne bo ničesar zapustil, ker prihrankov ni imel nobenih.

a **Poroka.** V Newburgu sta se poročila Jos. Mačerol in Franiža Žirovnik iz Burke ceste.

a **Čudni narodnjaki** morajo sedeti v uredništvu »Clevelandske Amerike«. Narodna hrvatska zajednica v Ameriki je na svojem obnem zboru sklenila, da bo žrtvovala pol milijona za ustanovitev hrvatskega vseučilišča v Chikagu. Ta sklep »Clevelandski Ameriki« ni po volji, češ, da bi z ustanovitvijo take visoke šole Hrvati v Ameriki ohranili svojo narodnost, kar bi pa baje ne bilo njim na korist. List se naravnost zavzema za to, naj bi se Slovani

v Ameriki čimnajprej poangležili ter piše: »Če bi si vsaka narodnost v Ameriki ustanovila svoje vseučilišče, bi bilo v Ameriki skoraj slabše kakor v starodavnem Babelu, kjer so bili tako učeni, da so se jim zmešali jeziki«. Povemo, da je »Clevelandska Amerika« **klerikalen list**. To pove vse! Klerikalci so si pač povsodi enaki, brezdomovinci so doma in v Ameriki. Pač žalostno bi bilo za slovenski narod v Ameriki, če bi imel same take liste s tako pogubnimi nazori!

a **Smrtna kosa**. V Forest S. Cityju Pa je umrla 20letna Jožefa Zalar, doma iz Borovnice pri Ljubljani. — V East Palestini, Ohio je umrla žena Josipa Vidra. — V Yle, Kansas se je 11. oktobra v rovu do smrti ponesrečil Martin Kranjc. Kranjc je bil doma iz Močvirja pri Bučki in se je šele dan prej poročil s Franjo Ule. Pokojnik je bil član dveh podpornih društev.

a **Slovenci v Jolietu**. V Jolietu živi izredno veliko Slovencev. Samo v predmestju Rockdale je naseljenih 39 slovenskih rodbin.

Konserviranje lesa.

Lojze Lušin, tehnik.

(Dalje.)

Gniloba si poišče svoje pokončujoče delo sama, ali v družbi s humificiranjem. Vzrok gnilobe je večja množina vode in da vsebuje les beljakovine, ki so bakterijam (mikroorganizmom), pravim povzročiteljem gnitja, ugoden živež. Posledica njih dela je rudečkasta, rjavkasta do črna blatna masa. Gniloba napada les v prirodnem stanju ob stalni prisotnosti vlažnosti. Lep slučaj vidimo na kolih, zabitih v zemljo: del, ki je bil v zemlji, podleže navadno gnilobi, ker je bil v vedni dotiki z mokroto. Toplo vreme pospešuje gnitje. Gnilobi podlegajo pri gotovih okolišnih vseh deli lesa, izjemoma grč, katerih se kemične premembe, ki jih kaže gnitje, ne dotaknejo. Najlažje podlegajo gnilobi oni deli lesa, ki so najbolj bogati na dušiku, to je beljakovin, torej najmlajši deli — to je belina. Gniloba stopa od napadenih delov k zdravim.

Vrenje lesa imenujemo razpad raztopljenih vsebine stanic, ki se ne prime prvotnega skeleta (ogrodja) stanice, kakor tudi ne odebeljene stanične kožice. Vrenje torej ne škoduje v tehničnem oziru veliko trdnosti lesa. Ono je možno le pri novoposekanem, sokapolnem lesu, ki leži v zaprtih, zaduhtih prostorih ter se spozna po duhu, podobnem vanskemu.

Humificiranje lesa nastane, ako se lesna snov izpremenja pod vplivom mikroorganizmov, pristop zraku je izključen, nekaj vlažnosti potrebno. Proces humificiranja se vrši počasi, tudi pri nizki temperaturi (toploti). Produkt tega je rujava

snov, bogata na ogljiku. Humificiranje preide pri večji temperaturi v gnitje.

Uduševanje lesa nastane, ako pustimo posekana debela ležati v lubju in ako je v tem času toplo vetrovje. Deli lesa, polni soka, spremene svojo prvotno barvo v modrozeleno, tako n. pr. les iglastega drevja, ali v rujavo, kakor hrastov les. Trdnost lesa se ne zmanjšuje.

Niso pa našteje prikazni, ki nastanejo vsled kemične premene prvotne sestave, t. j. organske, edini vzroki kvarjenja lesa, pač pa utegnejo napraviti gosenice raznih žuželk, hroščev, metuljev, razne glive in drugo veliko škodo.

Te škodljivce razdelimo lahko v dve skupini: v prvo spadajo škodljivci, živeči v rastočem drevesu, v drugo pa oni, ki živijo v mrtvem lesu, iz katerega je odstranjen sok in ki je mogoče tudi že obdelan.

Prva skupina obseguje gosenice hroščev, kozokrilitih žuželk in metuljev; na primer hrošči-tesarji in dr.

Druga skupina napada že suh in včasih tudi že obdelan les, vrta do njega manjše luknjice in rove ter uničuje polagoma in vstrajno. Sem spada med drugimi tudi »lesni črv«, ki povzroča červojedino. To so razjede v lesu, ki so jih napravile gosenice raznih hroščev. Te gosenice rijejo rove na vse strani, pri tem pa spreminjajo lesno substanco v več ali manj drobno moko. Med take vrste žuželk, ki si delijo to uničujoče delo, spadajo hrošči »vrtavci« (kukec, drvosek ali rušnik) in razni »rožci«.

(Konec prihodnjic.)

Gospodarstvo.

gd **Kako navajamo goved na jarem?** Marsikomu dela ravno ta točka največje teškoče v živinoreji. In res! Jako težavno je naučiti goved tako, da je zadovoljen gospodar sam in vsi drugi gospodarji, ki še bodo imeli za njim dotično živino. In dalje! Za uk je treba pametnega gospodarja. Uboga živina nima pameti, da bi mogla ubogati kar prvič na besedo; nekateri trdosrčneži zaprežejo še nedorasle voličke v voz in če poskočna žival malo v stran potegne, lop po njej, ter jo pretepavajo, da se kar bič trga. Biti pa mora oni, ki hoče žival učiti, tudi potrpežljiv. Če se žival ni mogla privaditi jarmu danes, se bode jutri ali pojutranjem. Enkrat se bode. — Napočno je seveda učiti in zlasti preobkladati še premlado živino, zakaj ta zaostane potem v razvijanju telesa. Že po naravi je dobro rejena žival poskočna. Če torej na paši skače in kaže svojo živahnost, se ni treba jeziti, ampak se lahko vsakdo veseli, da ima zdravo živino. Na vodo pa se naj gonita že od rane mladosti, takoj ko neha biti tele, na vrvi, da ni pozneje tolike sitnosti, če bi se privajala obenem na vrv in na jarem. Žival naj se vpreže šele, ko se

dovolj razvije. Navadno se uporablja za prvi čas le lesen jarem, ker je konjska oprava le za že bolj vlečeno živino. Takoj v začetku naj se voličke vklene v jarem ter se jih kam priveže, da se ga privadijo nositi. Nato se jih naj vpreže v plug pred nje pa že starejše bolj vlečene vole; tako se nauče volički enakomerne in ravne vlake, kajti, če zaostanejo, potegne jih sprednji par. Ko se to več dni ponovi, naj se voličke vpreže v prazen voz: vodi jih pa naj močna roka, da jih lahko zadrži. Ščasoma naj se nalaga bremena na voz, da se privadijo težjemu delu. — Kmalu se jih lahko vporabi za vlako bodisi na njivi ali na travniku (s travniško brano!) Ko so se — kakor pravimo — vgnali, naj se jih izpusti za vrv ter se jih vadi »ubogati na bič (gajžlo)«.

P. St. Polenčan.

LISTEK.

Obrekovanje.

V. V.

(Dalje.)

Odpirla so se vrata in počasi je stopila v prodajalno stara Neža, najhujša terci-jalka in najstrupenejši jezik celega trga. Kar je bilo poštenih ljudi, vsem se je gnusila v dno duše, razvedelo se je o njej, da je živela v svoji mladosti najgnusnejše življenje v neki hiši na Ogrskem. Raztrgana in izstradana je prišla nazaj v svojo rodno vas, in sprejeli so jo dobrosrčni ljudje. Spočetka je še delala, ko pa so se ji ni ljubilo več prijeti za kako delo, prosjale je po vsi okolici in obrekovala vsakega, ki ga je videla le enkrat, samo enkrat. Vsem se je studila in vsi so se bali njene-ga strupenega jezika. Glavno zavetje pa je imela na župnišču, kjer je presedevala cele poldneve pri župnikovi kuharici, znanki izza njenih mladih let. Obrekovanja so se širila po vsi Loški dolini, ni se moglo najti nikdar vira, tu so bila, kakor bi bila vzrasla iz zemlje. Ljudje so se izogibali drug drugemu, v velikem krogu se je ognil sosed sosedu, poškilil je po strani, a ni okrenil glave, in sovraštvo mu je zastrupilo srce. Ženske so si sezale z nohti v lase, pljuvale so druga pred drugo, prežale so za priprtimi vrati druga na drugo, in doma so se razlegale najostudnejše psovke, stene pa so pripovedovale sosedom najgnusnejše prizore. Nobeden ni slišal ničesar, če si ga vprašal o tem in onem, a povsod so se širile o njih novice tako ostudne, tako gnile, da so zardevali stari grešniki. Šmarje je zaslovelo daleč v deželo zaradi razuzdanosti in nesramnosti, ki se baje dogajajo po njegovih hišah, po skednjih, kletih, po vrtovih, travnikih in njivah. V sosednih vaseh so svarili duhovni, ti najhujši raznaševalci obrekovanj, iz lece ljudstvo pred framazonskim Šmarjem.

Vstopila je Neža v prodajalno in se ustavila kraj vrat. Navdno ji je prihitela Kosmačeva do vrat naproti, če ni imela slučajno mnogo kupeev v prodajalni, in ji je potisnila miloščino v roke, samo, da se je čimprej iznebi. Bila ji je vedno tako zoprna, da se je je izognila, kjer je le mogla, njenim pogledom, da je ne uroči, — kljub svojemu treznemu in vseskozi naprednemu mišljenju se namreč tudi mlada Kosmačeva ni mogla še popolnoma otresti vražne vere v hudi pogled. Pri vratih je stala stara Neža in njene napol zaprte oči so motrile prodajalno iz kota v kot. Ko so se navadile nekoliko sence, ki je vladala v prodajalni in se je prepričala, da ni nikogar v prodajalni, se je približala na prstih stopajoč prodajalni mizi. Plaho se ozirajoč proti vhodu, v stran obrnjena od prodajalne mize je segla v košarico, kjer je bil pripravljen drobiž. Ojunačena, ker tako dolgo ni bilo nikogar, naslonila se je na prodajalno mizo, da odpre miznico.

»Ježeš - Marija - Jožef!« je zavpila, ko je zagedala mlado Kosmačevo zleknjeno po tleh, z razpetimi kodri. Vzklik, ki ga ji je izsilil strah, gotovo ni izvirail iz človekoljubja, zakaj hitro je poskrila drobiž, ki ga je ravnokar ukradla iz košarice v svojo torbo in zopet poskušala odpreti miznico, ki pa se ni vdala njenima starima rokama, ker je bila Kosmačeva prevestna gospodinja, ter zaklepala sproti vse miznice in omare.

»Napila se je,« je siknila skozi zobe, »ali pa jo kaznuje Bog za njeno brezvernost!« Napenjala je vse svoje moči, da bi izdrla miznico, kjer je Kosmačeva shranjevala večji denar. »Ob krvavih žuljih drugih vernih ljudi se živi, Bog jo je kaznoval!« Ko je videla, da je ves njen trud zaman, obrnila se je proti vratom. Odprla je in stopila na trg. Iz cerkve pa je stopil tačas ravno cerkovnik, ozrl se je po trgu in zagledal staro Nežo pred Kosmačevo prodajalno, ki je z izrazom največje groze na sivem obrazu začela kričati na ves glas in vihteti stare suhe roke po zraku. »Ježeš - Marija - Jožef! Framazoni, ubijaleci! Na pomoč, ljudje božji! Morileci, požigaleci!« Na župniškem oknu se je pokazala debela glava župnikova, zalita z mastjo, da bi človek mislil, da se zdaj pa zdaj razpoči. Očividno ga je Nežino vpitje privabilo ravno od njegovega najvažnejšega uradnega posla, zakaj okrog vratu je imel še privezano mizno brisalko in v desnici je držal poln kozarec rdečega vina, da je kapalo vino čez rob po njegovi debeli roki na tla.

Ves prestrašen je prihitel cerkovnik izpred cerkve na trg. Na desni in levi so se odpirala vrata, trg se je kmalu napolnil ljudi. Nabralo se je pred trgovino v par trenutkih kakih trideset ljudi, z večine žensk, otrok in stareev. »Kaj pa je, Neža?« so vpraševali ljudje. »Kaj se je zgodilo?« je vprašal cerkovnik.

»Ubijaleci, framazoni!« je vpila Neža naprej. »Kosmač je ubil Kosmačevko, sama sem videla, ko sem vstopila, je padla ravno mrtva na tla, vsa krvava, Kosmač pa je mislil še mene, potem pa pobegnil! Morileci, framazoni, da jih vse Bog pokonča!« Začela se je tresti po vsem životu, usta so se ji penila in padla je na kolena. Usmiljene sosede so jo podpirale, da ni omahnila na kamen. Cerkovnik je pristopil k vratom, odprl in pogledal v prodajalno. Prodajalna je bila prazna, le na koncu prodajalne mize se je videla na tleh roka mlade Kosmačeve in razpeti kodri so se razplezali po tleh, da je bilo videti, kakor bi pritekla kri izpod mize. Z grozo se je obrnil cerkovnik od tega prizora k vratom, stopil zopet na trg med ljudi in zaklenil vrata.

»Žandarjem je treba naznaniti,« je dejal kratko in ves bled se napotil k žandarski postaji, ki je ležala na drugem koncu trga. Šel je po bližnici, ki vodi za župniščem v dolino. Svoje dni si je izprala tod odtekačjo vodo jarek, ljudje pa so uporabljali to strmo pot, kadar se je vsled dolgega lepega vremena posušila in ni valila po svojih kamnitih tleh umazanih voda, ki so privreli izpod Brezoviškega hriba.

* * *

Čistnica uredništva.

Dopisnikom! Mnogi naših dopisnikov imajo navado, da nam pošiljajo silno dolge sestavke. Ker je prostor lista omejen, ne moremo priobčiti teh dolgih dopisov. Treba nam je kratkih, jedrnatih dopisov, te priobčujemo zelo radi. Naj bi se potem ravnali tisti, ki so nam pošiljali dolge sestavke in ki so sedaj umolknilni užaljeni, ker teh sestavkov nismo priobčili. Naj vendar uvažujejo, da je list namenjen vsi Kranjski, ne pa samo enemu kraju. Vzemite si za zgled novičarje iz Št. Vida ali Jesenic. Same kratke in zanimive novice! Tako je treba pisati! Končno prošimo somišljenike, naj nam svoje dopise pošljejo najkasneje do srede!

G. I. v Gradcu. — Hvala lepa! Na pismo odgovorim, čim se posvetujem z merodajnimi osebami. Rodoljubni pozdrav! —

G. dopisniku na J. Vaši dopisi so nam prav dobro došli. Le pošiljajte jih redno, prostor je Vam vedno odprt.

G. Fr. G. na Šk. Veseljilo nas bo, ako nam boste dopisovali, saj baš v vašem kraju ni nikogar, ki bi nam kaj poročal. Pišete nam lahko nepolitične stvari na dopisnici. Reklamacije so poštnine proste in se napravijo takole:

„Reklamacija.

Upravništvo „Slovenskega Doma“
v Ljubljani.“

Na drugi strani:

„Reklamujem šteč. . . „Slov. Doma,“ ki je nisem prejel. Podpis. — Zdravi!

G. A. M. in I. N. v H. Poslani dopis je tako oster, da bi imeli takoj tožbo na vratu, ako bi ga priobčili. Pošljite kaj drugega, vse bomo radi sprejeli!

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim!

20 52-18

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto dne 6. novembra 1909.

Linc: 30, 9, 77, 3, 14.

Trst: 70, 68, 3, 83, 62.

Dvignjene v četrtek dne 10. novembra 1909.

Praga: 42, 40, 17, 23, 14.

Tržne cene v Ljubljani

od dne 6. novembra do 10. novembra 1909.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	20
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	12
1 „ telečjega mesa . . .	1	40	1	72
1 „ prašičjega mesa (svežega) . .	1	80	2	—
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	90	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	08	1	12
Prašiči na klavnici . . .	1	20	1	36
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	10	3	—
1 „ masti prašičje . . .	2	—	—	—
1 „ slanice (špeha) sveže . . .	1	80	1	96
1 „ slanice prekajene . . .	1	80	1	90
1 „ sala . . .	1	84	1	96
1 jajce . . .	—	09	—	10
1 l mleka . . .	—	18	—	20
1 „ „ posnetega . . .	—	10	—	—
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 piščanec . . .	1	20	1	60
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	80	2	—
1 gos . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	47	—	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	46	50	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	46	—	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	42	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	38	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	32	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	20	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	42	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	36	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	36
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	44	—	48
1 „ kaše . . .	—	22	—	24
1 „ ričeta . . .	—	20	—	22
zelje 100 glav . . .	2	40	3	—
100 kg pšenice . . .	28	—	—	—
100 „ rži . . .	21	—	—	—
100 „ ječmena . . .	18	—	—	—
100 „ ovsa . . .	17	50	—	—
100 „ ajde . . .	19	50	20	50
100 „ prosa belega . . .	18	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	18	50	19	50
10 „ krompirja . . .	4	40	4	40

Lesni trg.

Na trgu je bilo

— voz in — čolnov z lesom
Cena trdemu lesu od 10 K — h
do 11 K 50 h za m³.
Cena mehke mu lesu od 9 K — h
do — K — h za m³.

Trg za seno, slamo in steljo.

Na trgu je bilo

— voz sena . . . 10 — 10 70
— „ slame . . . 8 — 10 40
— „ stelje . . . — — —

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Učenca

poštenih staršev sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom, železnino, porcelanom in steklom trdka **Anton Ditrich**
v Postojni. 64 2-2

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otroških vozičkov

36 25—18 in navadne do najfinejše

Žime.
M. Pakič
v Ljubljani.

Neznanim naročnikom
se pošilja s povzetjem.

! Deset zapovedi za kmetovalca !
in deset zapovedi za zdravje !

lepo tiskanih, prav zastoj in
franko po pošti dobi vsak, ki
piše ponje od lekarnarja

Trnkóczyja v Ljubljani,
zraven rolovža. 33 25—18

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg št. 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.
Cene zmerne! Delo solidno! Postrežba točna!
26 25—18

V. H. ROHRMANN

(prej Jože Strzelba)

LJUBLJANA

kupuje razne rastline, korenine, rožice,
semena, lubje, divji kostanj, češminjev
sok, jabolka za mošt, kosti, parklje, loj itd.,

ima kot lastnik trvdke 40 24 17

M. PAKIČ

vedno največjo zalogo škafov, raznih lesenin,
košar, fine žime, morske trave itd.

Priporoča se manufakturna trgovina

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

55 8—6

Lingarjeva ulica

* LJUBLJANA *

Stritarjeva ulica.

Zaloga

modnega, svilnatega in volnenega blaga za ženske obleke
in bluže, perilni barhent za obleke, bluže itd.

Novosti

volnenih, ženilastih, rut, šerp, velike rute suknene in pletnene.

Zaloga

modnega blaga za moške obleke, površnike in zimske suknje.

Zaloga

garnitur zastorjev in raznovrstnih preprog.

Zaloga

odej šivanih, volnenih in pavalnotih, koev, plaht i. t. d.

Popolna oprema za neveste.

Postrežba poštena.

Cene najnižje.

Somišljeniki, narodnjaki, naročajte
in širite „Slovenski dom!“

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Södersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.

43 24—17

Prva slovenska trgovina

Pevc & Koželj

v KOČEVJU, v hiši slovenske „Kočevske posojilnice“

Manufakturno, galanterijsko in specerijsko blago

na debelo in drobno.

Zaloga moke V. Majdiča ter zaloga železnine.

Izborna
češko budejeviško pivo,
 katero se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda
priporoča 40 24—17
 glavna zaloga češke budejeviške pivovarne
 v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27.

Ljubljana **Josipina Herrisch** Židovske ul. 7.
 priporoča svojo bogato zalogo
moških, ženskih in otroških čevljev
 najnovejše oblike, zelo trpežne ter elegantne fasone,
 rjave in črne prave ameriške čevlje
 37 25—15 za gospode in gospe.
 Zunanja naročila točno.

Prva narodna veletrgovina z železnino
Fr. Stupica v Ljubljani
 Marije Terezije cesta 14 18—18
 priporoča svoje izvrstne
 brane, pluge, ameriške kosilne
 stroje, slamoreznice, mlatilnice,
 čistilnice, motorje, železne blagajne,
 kuhinjsko opremo, štedilnike, peči,
 kakor tudi želez-
 niške šine, tra-
 verze, cement in
 sploh vse stavbne
 potrebščine,
 trombe, cevi in
 tehcnice.
Nizke cene!
 Točna postrežba, solidno blago!

Slovenci! Slovenke!
 Svoji k svojim!
 Pred nakupom
 jesenskega in zimskega blaga
 se Vam priporoča
 slovenska trgovina pri
sv. Cirilu in Metodu
 v Ljubljani 10 25—18
 Lingarjeva ulica. Nasproti loterije!
 Velika zaloga najnovejšega blaga za
 moške in ženske obleke.
 Največja izber satenastih, volnenih ter svilnatih rut.
 Ob potrebi spomni se vsak na to trgovino.
 Vse ostalo letno blago poproda se po znatno znižani ceni!

	* Popravila in preobleke točno in ceno.		Popravila in preobleke točno in ceno.	
---	---	---	--	---

Najcenejše solnčnike in dežnike
 domačega izdelka priporoča 12 25—18
Josip Vidmar
 — v Ljubljani —
 Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
 Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 3.000.000.

Stritarjeve ulice šteč. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjičice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52—11

Poštne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

== pisarna v hiši št. 1 (pri Jomanu) ==

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 3/4 % od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25—18

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izven praznikov.

Pecite, pražite, kuhajte Pekatete, vsaj se dajo te okusne testenine na razne načine pripravljati!

25 19—18

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoldne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osebni kredit po 6 %. 2 25—18

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjičice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6 % izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik more svoj dolg poplača i tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici šteč. 3.

7 25—18

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro galico, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd.

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenskih, istrskih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in hitro postreže.

2 54—18

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon šte. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908
denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od
dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z
 $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$
brez amortizacije. Na menice pa po
6%. Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

6 25—18